

RA F

Edebiyat,
fikir,
kültür,
sanat
derginiz.

4 KAR
HAFIZASI

8 EZGİ
TOPDAĞI

13 GÜNZİRA

26 LEVISSİ

Yıl: 3
Sayı: 26
Ocak - Şubat 2024

İmtiyaz Sahibi
Süveyda Güleç

Genel Yayın Yönetmeni
Süveyda Güleç

Editör
Alperen Dil

Ön Kapak - Arka Kapak
Süveyda Güleç

Tasarım
Gül Sultan Çiçek
Zeynep Sude Alataş

İçerik Fotoğrafları Sorumlusu
Zeynep Sude Alataş

Sosyal Medya Sorumlusu
Seleme Bilgili

Website Sorumlusu
Hakan Karaduman

İçerik Ekibi
Aybike Ulubaş
Sevinç Beysun Sağar
Nehir Yılmaz

İletişim
iletisim@rafdergi.com

raf.dergi

raf_dergi

02 Editörden

03 Boşluk
Şiir

04 Kar Hafızası
Deneme

05 Karanlık
Deneme

06 Dört Harf Bir
Çınar
Deneme

07 Kendini
İyileştiremeyen
İnsanlar
Deneme

08 Ezgi Topdağı ile
Röportaj
Röportaj

10 Uzamsız
Şiir

11 Le Ballon Rouge
Film-sever

13 Günzira
Hikaye

15 tav-şan
Bir Kelime

16 İnkisar
Şiir

17 Karikatüristik

18 Kısır Döngü
Hikaye

21 Ah Be Kadın
Şiir

22 Popüler
Olmayan
Psikoloji
Podcast

23 Karikatüristik

24 National
Gallery of Art
Müze

25 Reverans
Şiir

26 Her Şeyin
Harabesi:
Levissi*
Gezgin

28 Selim İleri ve
"Alev" Romanı
Üzerine
Kitaplık

29 maNga
Konser Anı

31 Şimdi Ben
Şiir

32 Foto-Sentez

İ
Ç
İ
N
D
E
K
İ
L
E
R

Kış ortasında yalnız ve üşümüş bir ağacın kollarına sardım atkımı. Ayak izlerimi silmiş, geçmişimle barışmıştım oysa. İlerlemek, uzun yolların sonunu bilmeden bir ağaca sarılarak var olmak mıydı, yoksa her yeni güne ve doğan güneşe borcunu ödemek için yaşamak mıydı? Ben hiç kimseliğimle barıştım bugün. Beyaz çarşaflara sarılıp derin uykulara gömülmüş bu ormanda, küçük dalların uzandığı göğü, her gördüğümde değişen yüzüyle kabul ettim. Hiçbir güneş bir öncekinin aynısı değildi ne de ben dün gördüğüm gözlerimle bakabilirdim ona. Yaşamak işini ciddiye aldığımdan beri, duyuyorum daha sıradanı, görüyorum daha gözden uzak olanı, hissediyorum daha derinden daha derini hem hissedilmeyeni... Zamanı avuçlarımda tutmaya uğraşmıyorum artık. Bir yılın sonunda bu karlı orman dışında hem değiştiğini her şeyin, hem tıpatıp aynı kaldığını, biliyorum. Zamanı, yeni dinmiş bir kar fırtınası sonrasında oluşan sessizlik ve sakinliğe sığdırmışım. Ya ben yenik düşeceğim gelecek yıllara ya yeniden doğacağım her Ocak'ta. Ayak izlerimde taşıdığım yorgunluğumu kenara bıraktım. Biliyorum. Her şeyin hayata izni var, hayatın her şeye izni olmasının dışında. Yol almaya devam edeceğimiz ve kendimize şefkatle yaklaşacağımız bir yıl olsun sevgili okur. Sevgiyle kalın...

Sema Tepehan

Boşluk

Yalnızlık

Yalın kökünden türeyen,
Tek, biricik, sade...

İnsan manaya inince aslında hâlin kötü olmadığını anlıyor.

Kalabalıkta bile sadesin, biriciksin.

Yalnızlık, manasını kavrayabilene güzel gelir.

Bazen içinde bulunduğu hâlden hoşnut olmalı insan.

Mânâ bu kadar güzelken.

Gezmeli bütün semti.

Martılara simit atmalı, ânı yaşamalı seyri âlem etmeli.

Kendini aramalı belki de aynadaki yansımasında.

Bir sahaf dükkanına göz atmalı.

Tozlanmış , yıpranmış sahifelerde yaşanmışlık aramalı.

Kendi kendine yetebilmeli.

Yalnızlık nasıl geliyor şimdi kulağa.

Kar Hafızası

D. Gökçe Kaplan

Bazen bazı cümleler benden habersiz kurulmuş, ben uyurken, ben meşgulken düşünülmuş; benim birkaç nefesimi sadece çıkmak, bu formda var olmak için bekliyorlarmış gibi hissediyorum. Bu, öyle anlardan biri. Kusarmışçasına soluduğum soğuk hava, üşüyen burnum, hissetmediğim ayaklarım, o kalın atkıma doğru fısıldamadan edemediğim cümlelerim var. Üç renkli kediler, kalp çarpıntıları, peri bacaları, boğaz yalıları, düş kırıklıkları, saç boyaları ve biraz da yün battaniye kokuyor kar. Hiçbir şeye gönül rahatlığıyla sevinemeyen, üzülemeyen ben, karın kokusuna bayılıyorum, içimi ürpertiyor.

Yeni tanıdığım bu şehri sanki ilk kez kışın görüyorum, sevdim mi bilmem. Oturup ağlayasım, boğaza doğru bağırasım, aşk filmleri izleyesim, bir yokuştan aşağı takılmadan koşasım var; hiçbirini yapacak vaktim yok. Ne yapsam bilemiyorum, bulamıyorum. Bazen boşluyorum, bazen beliriyor belli belirsiz bir bataklık, bırakıp batıveriyorum. Bazense sessiz sakin bir sezgi üsteliyor gülümseme dürtümü, seviniyorum.

Biliyorum, bu anıları hatırlayacağım saçlarımdaki aklar arttığında; yüzüm kırışmış, belki biraz kilo aldığımda. Bu sokaklara bakacağım, Karaköy İskelesi'ni, Beyoğlu'nu, Büyükkada'yı hatırlayacağım. Kar kokusunu ise ne zaman alsam evime döneceğim, kardan adam yapan çocukları ne zaman görsem gözlerim dolacak, çocukluğumu özleyeceğim.

Şimdi çocukluğumdaki o soğuk sabahın renksiz manzarasına dönebilsem ellerimi ceplerime bile koymam. O anda ne kadar var olunabilirse o kadar olur, elime bir kartopu alır, bezden eldivenlerimin ıslanmasını izler, soğüğün elimi kesmesine büyük bir zevkle izin veririm.

Karanlık

Kübra Kol

İnsanın kendi karanlığını bilmesi, hayatının bir döneminde o karanlıktan çıkamamanın verdiği çaresizliğin ara sıra kendini hatırlatması ve yeniden o karanlığa çekilme korkusu kendi duygularına düşman edebiliyor. Zihin bir mayın tarlasına dönüşüyor. Hangi adımının seni yerle bir edeceğini bilmiyorsun, ama adım atmadığın zaman da olduğun yerdesin. İyileşmek, kaygan zeminde hasta bir adamın hevesle koşmaya çalışması kadar riskli bir süreç. İyi olacağım hevesiyle attığın adım, seni yeniden düşürebilir. Düşmek mesele değilken o güçsüzlükle düşmek yeni bir yıkımı beraberinde getirebilir. Her acı insanı dönüştürdüğünden, artık sana neyin iyi geleceğini bilmek konusunda da duygularına yabancılaşırsın. Jelatini üzerinden çıkarılmamış hediye paketleri gibi durur önünde duyguların. Hepsi merak uyandırır, ama içinden ne çıkacağını bilemezsin. Keşfetmek her zaman heyecan getirmez. Bazen korku da verir. Anlamını yitirmiş anılar gibi bomboş kalır zihnin. Şimdi ne koysam da yeniden çiçek açsa oralar, beklemek mi kıymetlidir aramak mı? Hepimiz biliriz bu hissi, kendi yarattığımız bilinmezliklere hapsolürüz bazen. Şimdilik sadece pencerelerini açabiliyorum.

Dört Harf Bir Çınar

Sinan Urhan

Hep yokluğun sivri pençeleri arasında boğuşurken, var olabilmenin verdiği müzmin sancılılarıyla uyanırken bulurdum kendimi. Kendi yokluğumun düşünce girdabında boğulurken uyanırdım düşlerimden. Son zamanlarda daha çok, sevdim dediklerimin yokluğu içinde kaybolup gideceğimi düşünürken buluyorum kendimi. Bugün koca çınarımızın yamacına vardığımda düştü yine aklıma. Bir iki tuşla sesine ulaşabilmenin verdiği rahatlıkla haberleştiğimiz yere vardım. Hoş yanına ulaşmam da bir o kadar rahattı. Hayatın, basit hamlelerle yaşanabilirlik kalitesini yükseltmek ne kadar kolay aslında. Araca bindikten kısa bir süre sonra yanı başında idim. Ellerine uzandım hemen. Nasırlı ellerini öperken göz altı torbalarına ilişti gözlerim. Sesine daha bir kulak verdim. Selvi gibi uzun boyuna, yaslandın mı çınar gibi duran omuzlarına, müşfik gövdesine baktım uzunca. Beli zamana daha fazla karşı koyamamış, iyiden iyiye bükülmeye doğru yol almış. Yarım asırdan biraz fazlası bir ömür... Yokluğu arzulamamış, olmasa da az olanı pay etmiş, en azından pay etmek istemiş. Gözlerinde kabullenmişlik, en zoru da hayatın cilvesine karşı bu olsa gerek.

Olası ihtimalleri kaçırmış olmanın da hissedilir fakat gösterilemez pişmanlığı...

Olmasını istemiş, fakat olmaması için adım atmış olmanın derinlerdeki pişmanlıkları muhtelif yerlerini darmadağın etmiş yüreğinin.

Ağır işlerin, ağır aksak yaşamında mütemadiyen akışını izlemenin ağırlığı, dizlerini bükmüş.

Yokluğunu düşündüm şuncacık ömrümde doldurduğu yeri düşünerek. İçimde kocaman bir delik açıldı. Dünyanın bütün mahlukatı gelse dolduramayacakmış gibi bir his, yumru halinde geldi oturdu. Bir kelime kısacık, hem uzun da değil. Çocukken söylemesi ne kadar kolay ve keyifliydi oysa. İki harfin meydana getirdiği dört harfli kelime, nasıl da kocaman olmuş içimizde. Varlığına şükrettim yokluğundan korkarken bir yanım.

Korku ve ümit çizgisinde, kıldan ince kılıçtan keskin...

Tabanlarımda mütemadiyen kesikler. Ol dedim, ölüm muhakkak fakat ölümlü de olsa, ölümlü de olsa ki gecinden olsun. Ol dedim, sen yanı başımızda sağlıkla sıhhatle, huzurla öylece ol. Olanla olan yaratıklarız nihayet.

Sen ol da Baba, ben olmasam da olur.

Kendini İyileştiremeyen Yaralı İnsanlar

Tuğba Akbulut

Her yaranın bir yara bandı olur mu? Her açık yara kabuk bağlar mı zamana bıraktığımızda? Kabuk bağlaması gerçekten iyileştirir mi o yarayı yoksa sadece halı altına süpürülen tozlar gibi gizler mi olan durumu? Somut yaraların yanı sıra soyut yaralar da vardır ruhumuzda. Gözükmezler, doktorlar teşhis koyamaz, yara bandı yapıştırılamayız onlara. Yaralı insan söylemedikçe görünmeyen yaralar var, yeri belli olmayan. Annemden bir cümle duymuştum, üstünde zamanın tozları saklı. 'İnsan kendi kendini iyileştirebilir,' demişti gözleri gözlerimde. Ama ya iyileştiremiyorsak? Yaralı insan kendine şifacı olamıyorsa? Yaramızın üstüne yara bandı yapıştıracak güçte olmamız, kendimizi iyileştirebileceğimiz anlamına mı geliyor?

Duruyorum, düşüncelerim durmuyor. Ben susuyorum, düşüncelerim susmuyor. Bana bir silah vermene gerek yok, zihnimde susmayan kurşunlar var. Kendime şifacı olamıyorsam çevremdeki insanlar olabilir mi diyerek bakıyorum çevreme. Yara bandına ihtiyacı olan birine bıçak vererek yardım etmeye çalışıyorlar. Ellerimden tutup bıçak koyuyorlar avucuma. Onlar yara bandı değildi, yara bandı olan insanlar ruhumda bu kadar kesik bırakmamalıydı.

Duruyorum, tekrar bakıyorum çevreme. İnsanları yara bandı olarak kullanmak ne kadar doğru diye soruyorum kendime. Çelişiyor düşüncelerim, taraflar birbirini vuruyor.

Bana bir silah vermene gerek yok, zihnimdeki poligonlarda atış yapılıyor. Susmayan düşüncelerimi kağıda döküyorum. Düşünüyorum. Kimse kimseye yara bandı olmak zorunda mı ki? Açık bir yarayı kapatan görevi bittikten sonra atılan bir yara bandı olmayı kim ister ki? Bir yarayı kapatmaya yarayan sadece yara bandı mı olur? Kendimizi iyileştiremediyse, çevremiz de bizi iyileştiremediyse tek çözüm olarak yara bandına mı sığınmalıyız? Yapımı ve yıkımı başlatan zihnim iyileştiremez mi beni? Susmadığı anlar bir kere de yaralarım hakkında konuşamaz mı?

Bana bir silah vermene gerek yok, zihnimde ateşkes imzalanıyor. Her sorunun cevabı olmaz, her yara tedavi edilemez ve 6 kelimeye bir dünya düşünce sığar: Çözümü olmayan soruların, çözümü olmayan yaraları.

Ezgi Topdağı

ile röportaj

Ezgi Topdağı ile Röportaj

Sizi henüz tanımayan okuyucularımız için kısaca kendinizi tanıtır mısınız? Kimdir Ezgi Topdağı?

Merhaba. Ben Ezgi Topdağı, 26 yaşımdayım. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü mezunuyum. 2020 yılından beri Twitter ve Instagram'da EcigiArt adıyla sanatımı insanlarla paylaşıyorum. 2 yıldır NFT ile ilgileniyorum.

NFT sanatına nasıl ilgi duydunuz ve bu alanda kariyer yapma kararını nasıl aldınız?

Ben hem dijital hem geleneksel tarzda çizimler yapıyordum.

Sosyal medyadan NFT'yi öğrendim, ilgimi çekti. NFT topluluklarındaki insanlarla tanıştım, içerisine girdim ve buradaki ekosistem çokça ilgimi çekti. Bu teknolojiye kendi sanatımı dahil ettim. Çok yeni bir teknolojiydi ve bağımsız sanatçılara herhangi bir kurala bağlı kalmadan önlerini açma fırsatı sunuyordu. Bu çok ilgimi çekti ve bu sayede bu alanda kendime yer edindim.

Sanatınızda daha çok canavarlara ve yaratıklara yer veriyorsunuz. Bunun ardında yatan nedenler nelerdir? Çizdiğiniz karakterlerin ilhamını nereden alıyorsunuz?

Canavarlar benim için kalıplardan çıkmayı sembolize ediyor. Canavar çizerken bir anatomiye bağlı kalmak zorunda değilsiniz. İster iki gözlü canavar çizin ister dört gözlü canavar çizin, tamamen özgürsünüz. Çizdiğim karakterlerin ilhamı bu özgürlük düşüncesinden geliyor.

NFT sanatının geleneksel sanattan farkları nelerdir? Bu alanda sizin en çok ilginizi çeken nedir?

En büyük fark yaptığınız her işlemin herkes tarafından görünür olması. Eserlerinizi NFT yaptığınızda üzerinde yaptığınız tüm değişiklikler herkes tarafından görünür olduğundan daha dürüst bir alan oluyor.

Diğer yandan, komisyon konusu büyük bir fark oluşturuyor. Galeriler ile çalışıldığında sanatçılardan çok yüksek oranlarda pay alıyorlar, bazen yarı yarıya bazen yarıdan fazla. Eğer yeni bir sanatçıysanız, geleneksel piyasada bazen tamamen kendilerine alıyorlar eser bütçesini. Ve bu bana yanlış geliyor. Fakat platformlar sanatçılardan çok daha minimal oranda paylar alıyorlar; yüzde beş yüzde on gibi. Mesela bir koleksiyonere çiziminizi 1 Ethereum'dan sattınız. Markalaşma süreciniz devam etti, işlerinizin değeri arttı ve kaşe değeriniz 2 Ethereum oldu. Koleksiyoner 2 Ethereum'dan sizin işinizi satarken, size buradan yine bir pay geliyor ve yaratıcı haklarınız korunuyor. Bu sanatçılar için çok önemli bir şey bence. Fakat bununla birlikte, güvenlik açığı çok büyük sıkıntı oluşturuyor NFT'de. Çünkü sizi ve sanatınızı koruyan hukuki bir sistem yok. NFT dünyası gün geçtikçe kalabalıklaşıyor ve güvenlik açığı gittikçe daha büyük bir sorun teşkil ediyor. Şuan için soğuk cüzdanda tutuluyor paralar. Ama bu da çok yeterli değil. Galeriler fazla pay alıyorlar ancak bununla birlikte bir yönüyle de koruyorlar sizi. NFT'de eğer iş birliği içinde değilseniz veya bir grupla beraber değilseniz, tek başınızdasınız. Her ikisinin de olumlu ve olumsuz yanları var.

NFT sanatının sanatçılara sağladığı yeni olanaklar hakkında neler düşünüyorsunuz? Bu teknolojinin sanat dünyasına getirdiği dönüşümler neler olabilir?

İnsanlar tarafından dürüst bir şekilde kullanıldığı taktirde sanatçıların dünyaya ulaşabilmeleri açısından çok güzel bir araç. Dünyanın farklı şehirlerinde olan sergiler sayesinde işlerinizi çok uzaklara, çok fazla kişiye ulaştırabilme imkanınız oluyor. Bağımsız sanatçıların önünün açılması bu noktada en büyük dönüşüm diye düşünüyorum. Dijital sanat, geleneksel sanattan hızlı ilerliyor.

NFT sanatıyla ilgilenen genç sanatçılara veya meraklılara ne gibi tavsiyelerde bulunursunuz? Özellikle bu alanda başarılı olmak isteyenler için önemli ipuçları sizce nelerdir?

Bence girecekleri platformdan ve topluluklardan kullanacakları ağa kadar ulaşabildikleri her alanı gözlemleyip ona göre hareket etmeliler. İletişime geçecekleri insanları çok iyi gözlemleyip ona göre yaklaşmalılar. Şu an çok kalabalık bir alan burası, sıyrılabilme eskiye nazaran daha zor. Bununla birlikte dürüst ve istikrarlı bir sanatçıya yatırım yapmak koleksiyonerler için bulunmaz hint kumaşı niteliğinde. İşinizi hakkaniyetle ve dürüstçe yaptığınızda ve güzel bir ürün ortaya çıkarttığınızda ya koleksiyonerler size ulaşır ya siz onlara ulaşırsınız. Biraz zaman biraz da aktif olmak gerekiyor. Eğer işinize güvenip doğru insanlara ulaşırsanız, parlayabilirsiniz. Pazarlama kısmı da çok önemli. İşiniz ne kadar güzel olursa olsun, ben burdayım diyebilmeniz gerekiyor. Çünkü işin maddi kısmı da bir gerçek. Başka bir alandan gelirsiniz varsa, kafanız daha rahat çalışırsınız. Maddi kaygı işin içine girince olumsuz etkileyebilir insanı.

Bana derginizde yer ayırdığınız için teşekkür ederim. İyi çalışmalar dilerim.

Uzamsız

Candan Yılmaz

Bölündün yeniden; yayılmacı, sargılı parçaların dilinden,
Salındın şuarsuzca, aklından fikrinden alıntısız.
Hatalar üst üste, kulelerinde nefesler kesilmişinden,
Alındın sorgusuzca, kalbinden uzun ve aynasız.

İşiksiz birden; bunaltıcı yokluğun derin pençelerinden,
Kurtuldun çabalayınca, düştüm bataklığa şüphesiz.
Sanrımız peş peşe; özgümüzde inançsız izciliğinden,
Bıaktın sayılarınca, gidenden sade ve umarsız.

Kalktın yerinden; karartıcı acıların sevimsiz yüklerinden,
Sıyrıldın kaygısızca, oyunlarından neşenden bağımsız.
Batışlar tepe tepe, gizimizde esrikler bilinmişliğinden,
Fırlattın attın saygısızca, içindekinden yoğun ve olaysız.

Üzüldün derininden; kırmacı, vurgulu korkuların elinden,
Sakladın soysuzca, aslından gerçeğinden farksız.
Kaçışlar perde perde, ilgimizde biçkisiz eklenişinden,
Arındın duygusuzca, kendinden ayrı ve tuzaksız.

LE BALLON ROUGE

Kübra Korkmaz

“Bir balonun uçmasının ardındaki sebep balonun içindeki hava gazının havadan hafif olmasıdır” bilgisine sahipseniz artık büyümüşsünüzdür. Çünkü büyümek bir anlamda bilinmezliğin yarattığı gizemin yerini, bilmenin verdiği olgunluğun almasıdır.”

Yeni Gerçekçilik akımının ardından 1950 yıllarında Fransa’da ortaya çıkan Yeni Dalga akımı; stüdyoda çekilen tek tip bir kurgu yansıtmak yerine , hikaye anlatım tarzını benimseyip yaşanılan yerlere Paris sokaklarına inmişti.1956’da çekilen ve Yeni Dalga akımı içerisinde değerlendirilebilecek bir film olan Le Ballon Rouge (Kırmızı Balon) En iyi Özgün Senaryo dalında ödül almanın yanı sıra bu kategori dışında diyalogsuz Oscar kazanabilmiş olan tek kısa film. Küçük bir çocuğun kırmızı bir balon ile yaşadığı arkadaşlığı anlatan filmin oyuncu kadrosunda yönetmen Albert Lamorisse’nin kendi çocukları yer alıyor.

LE BALLON ROUGE

ALBERT LAMORISSE

2. Dünya Savaşı’nın izlerini taşıyan Paris sokakları, yıkık ve yorgun binalar, işlerine giden insanlar, yeni açılan dükkanlar, geçmişin karamsarlığı, Pascal’a giydirilen kıyafette olduğu gibi gri...“Sabah, alacakaranlıkta Paris’in en ünlü semtlerinden Montmartre’da küçük bir erkek çocuğu elinde çantası ile okula gitmektedir. Sokakta onu izleyen kedi dışında hiç kimse yoktur. Bu noktada, okul yolu yalnızlık teması ile pekişmiştir. Çocuk sorumluluklar edinmiştir, okula zamanında gitmelidir. Paris’in eski, hiç değişmeyen, kendine özgü sokak fenerleri eşliğinde merdivenlerden inerken onlardan birisine takılmış kocaman kıpkırmızı bir balon görür ve onu lambanın demirinden kurtarır. Balon bir uçan balondur ve işte tam bu sahnede aralarında bir oyun başlar. Balon onun kendisini yakalamasını, ipini tutmasını istemiyormuş gibi yapar. Çocuk onu tutmak ister, balon uzaklaşır; çocuk umursamaz gözükür, balon onu takip eder. Aralarındaki ilişki sanki kovalamaca oynayan, yakalanmak istemeyip de yakalanan iki arkadaş ilişkisi gibidir. Çocuk nihayet saklanır ve aniden ortaya çıkıp balonu ipinden tutar ama otobüse onunla binemez. Çaresizlik içindedir ama yine de hemen çözüm bulur, kırmızı balonu sıkıca tutar ve koşarak okula gider. Bu sahne yeni başlayan bir ilişkinin sıcaklığını ve umutlarını çok güzel yansıtan bir sahnedir.

Pascal ve Kırmızı Balon, antika eşyaların, resimlerin satıldığı sokaklarda dolaşırlar... Resimler arasında elinde çember tutan bir kız çocuğu portresi de vardır. Burada hoş bir sinema büyüsü olur. Pascal resimdeki kendinden kuşaklar önceki çemberli kız çocuğunu izlerken, biz de Kırmızı Balon'lu Pascal'ı izleriz. Ardından Pascal ve Kırmızı Balon sokaklarda yine arkalı önlü yürürlerken Kırmızı Balon, küçük bir kız çocuğunun elindeki Mavi Balon'un peşine takılır. Pascal Kırmızı Balon'u alıp döner ama bu defa da Mavi Balon, Kırmızı Balon'un peşinden gelir. Sonunda kız çocuğu koşarak gelir ve kendi balonunu alır, herkes kendi balonuyla yürür, ayrılırlar... Peki bu aşk mıdır yoksa öncelikle bizim gibi olanların mı yanında olmak isteriz? Acaba özgürlük isteği mi bulaşıcıdır? Sonunda dostluk mu kazanır ya da hangi tercihler ağır basar? Nereye ait olduğumuzu veya kiminle yürüyeceğimizi belirleyen nedir?

Tesadüfen gelişen bu dostluğun ; alışık olduğumuz kalıplarla (insan ,hayvan)vs. değil de bir nesneyle iletişim kurması .Film boyunca otorite olarak simgelenen okul müdürünün kırmızı balonla okula girmesine izin vermemesi eve döndüğünde annesi tarafından da veto edilmesi, ve arkadaşlarının ilk önce merak ve sonra kıskançlık duygusuyla balonu ele geçirmeye çalışması ve amaçlarına ulaşması ile devam eder film.

Bahsi geçen bu gibi faktörler ikili arasındaki bu dostluğu alışılmış imgeler yerine çocuğun gözünden gerçeklik algısıyla sunulmuş. Bu da filmi diğerlerinden ayırıyor. Son sahnede ise kentin her yerinden renk renk balonlar iplerinden kurtulup özgürce uçmaya başlıyorlar. Özgürce uçan balonlar başkalarının hayallerini , umutlarını, Pascal'ın yalnız olmadığını, hayallerinin peşinden gitmesini gerektiğini aksi halde filmin başlangıcındaki o atmosfere geri döneceğini hatırlatır gibi. Bu görüntü filmin ikonik fotoğraflarından biridir de aynı zamanda.

Çocuğun dünyasından anlatılan bu kısa film; karakterin toplumla ilişkisi, otorite figürleri arasında yaşadığı çatışma, kurmuş olduğu gerçeklik algısının kimse tarafından inanılmaması ama sonunda umudun var olduğunu ve aralarındaki bağın kendilerine ait dünyalarında devam ettireceklerini Paris sokaklarında herkesin görebileceği o manzara ile görüyoruz. Bir çocuğun gözünden toplumsal perspektifi bu kadar güzel anlatan, çocukluğumuzu hatırlatıp, umudun hiçbir zaman kaybolmayacağını ikonik sahneler ve simgeler ile gösteren 34 dakikalık kısa film Le Ballon Rouge her zaman özel bir film olarak kalacak.

Günzira

Ali Aytar

Derin sessizlik meydanındayım. Bu sessizlik, yıkıcı ve tahammülsüz noktalara uzanıyordu. Bir mesaj geldi. Yetmedi, bir tane daha. Sonra bir cızırtı koşturdu telefonda. Arayan yine oydu. Biraz bekledim. Bir mesaj daha geldi. “Müsait değil misin?” diye yazmıştı. Cevap vermedim. Bitmek tükenmek bilmeyen çağrılara bir yenisi daha eklendi. Sonra bir tane daha. Telefonumu elime aldım. Sıkılmış değilim. Her telefon çaldığında, bedenimi tarifsiz bir burukluk kaplıyordu. Utanç değildi. Bir beklentim dahi yoktu. Mesajına cevap verme gereksinimi içerisinde buldum kendimi. Mesaj kutusunu açıp, “Müsait değilim, döneceğim.” diye yazıp gönderdim. Fazla bir süre geçmemişti ki, bir cızırtı daha koşturdu. Ardından bir mesaj furyası daha eklendi bütün bu olanlara. Çok sıkılmıştım. Hayatım ikiye hatta üçe bölünmüştü. Gelen son mesajı açmak için cesaretimi topladım. Sırasıyla mesajları açtım. “Bir daha söz, seni rahatsız etmeyeceğim. Hesap numarama atabildiğin kadar para atmalısın.” diye yazmıştı. Dağılmış bir vaziyetteydim. Bu nasıl olabiliyordu? Anlatması uzun ve güçtü. Abim ve batakhaneye ikilemi arasında sıkışmış kalmıştım. Abimin bu kaçınıcı son deyişi idi? Yalnızlığa, ağzına ne geldiyse saydıran gelenekçi ruhun hırçınlığı vardı üzerimde. “Son” diye tabir edilen kelime, abimin literatüründe tekrar manasına mı geliyordu? Her son bir tekrar kazandırır zaten.

Belki çok manasız gelebilir size fakat, yeryüzüne gecedan düşüp de sabahın ilk saatlerinde adımlanmayı bekleyen kar taneleri gibiydim. Üzerimde birkaç adımın varlığını hissedeli epey zaman olmuştu. Birkaç saat sonra gün aydınlanmaya başlayacaktı. Telefonu bir kenara bırakmış, abimi hafızamdan anlık dahi olsa silmeyi başarmıştım. Hep böyle olurdu. Bastırmak istediğim bir an söz konusuysa, aklıma sis ve yağmur gelirdi. Ve şimdi de öyle oluyordu. Sis tepeleri aşmaya başlamıştı. Yerini gün ışığına bırakıyordu. Ankara, gecenin yorgunluğunu üzerinden henüz atmış değildi. Gecedan kendisini bir apartmanın içerisine atabilmiş şanslı kediler de güne merhaba diyorlardı. Ankara'nın meşhur ayazı, doğan güneşin karşısında son demlerini yaşıyordu. Birazdan güneş, göğsünü gere gere herkese meydan okuyacaktı. Benimse kafam hala çorba gibiydi. Abim, Günzira ve boykot; manasız üçlü kafamın içi. Bir silüet karamsarlığı vardı Günzira'da. Bir adım telaşı da başka bir bela.

Ucuz yalnızlık mefkuresinden sıkılmıştım. Kalkıp biraz evi topladım. Tekli koltuğa yorgunluğumu bıraktım. Karşıdaki yemek masasının üzerine de umutlarımı, ihtiraslarımı ve kızgınlıklarımı bıraktım. Üzerimde yük olan ne varsa, ya koltuğa ya da yemek masasının üzerine bırakmıştım. Her şey ve ben, oturma keyfine varıyorduk artık. Karşı pencerenin kolunda Günzira oturmuştu. Ayaklarını sarkıtmıştı. Yalancı güneşe aldanmış olmalı ki uzun bir şeyler giymemişti. "Umarım üşümez," diye geçirdim içimden. "Kahve alır mısınız?" diye sordum. "Acelem var," dedi. Abim de hep böyleydi. Her zaman acelesi vardı. Yaşamın gerisinde dörtlüle koştururdu. Aklım abimdeydi. Günzira ise karşımda. Belki de hiçbiri yoktu. Gördüklerim, duyduklarım birer safsataydı. Buyur ettim abimi. Günzira var diye çekinmiş olacak ki kabul etmedi. Hava açıktı fakat olan biten kapalıydı. Günzira ayaklarını birbirine dolamıştı. Sanırım üşümüştü. Bense hezeyanlar içerisinde sıcacık kalmıştım. Gün aydınlanmanın eşiğindeyken, abim ve dağınık hali gözlerimin önüne gelmişti. Şimdi neredeyse oradan çıkmış, koca yolun ortasında bir ikilemdeydi kesin. Sağa dönse evine ve çocuklarına gidecekti. Onların bu halini görmesini istemezdi. Gerçi ilk zamanlar mahcubiyet duysa dahi artık öyle değildi. Mahcubiyet yerini müthiş bir kızgınlığa bırakmıştı. Epey zamandır bu durumdaydı. Günzira üzülüşümü hissetmiş olmalı ki, bana doğru birkaç adım attı. Ama nafileydi bu adımlar. Her adımda mesafeler azalmaktan ziyade bir hayli artıyordu. Güneş kendini epeyce göstermişti. Sehpanın üzerinde bulunan telgraf çiçeğinin her bir yaprağı güneşe maruz kalmaya başlamıştı.

Günzira pencerenin kolundan bir hışımla atladı. Çok zaman geçmedi ki, telgraf çiçeğinin güneşe en yakın dalında konuşlanmıştı. Ele avuca sığmayan bir tavı vardı. Benim gözümde bazen bir çiçeğin yaprağında oturup dinlenebilecek kadar küçülebiliyor, bazen de odalara sığmıyordu. Abim gibi. Şimdilerde derin uyku durağından geçerken, "müsait bir yerde incek var" diye kendince sayıklıyor olsa dahi, uyanınca başa saracak pişmanlıklar serisine bir yenisini daha eklemişti. Günzira ise bir yorgunluk belirtisi, bir esenlik rüyasıydı. Ve hep öyle kalmalıydı.

tav-şan

1. isim, hayvan bilimi Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, kemirgen, postundan yararlanılan bir tür memeli (*Lepus europeus*)
2. isim Değerli ağaçlar üzerine ince oymalar işleyen sanatçı, tahta oymacısı

Eski Türkçe hızlı giden, çok kaçan, hızlı koşan anlamına gelen tavişgan sözcüğünden evrilmiştir. Devinme, hızlılık, kaçma anlamalarını barındıran tav kökü -iş ekini alarak; hızlı koşmak, seğirtmek anlamına gelen taviş-tabış olur. Ardından -gan sonekiyle tavişgan türemiştir. Ayrıca davranmak (tavranmak) ve davranış kelimeleri de bu kökten gelir.

“Keyik yiyü tabişgan yiyü olurur ertimiz” (Geyik yiyip, tavşan yiyip oturur idik)

Orhun Yazıtları

Tavşana kaç, tazıya tut demek (İki tarafı, karşıt olan davalarında birbirlerine karşı kışkırtmak, ikili oynamak)

Deyim

Tavşan dağa küsmüş de dağın haberi olmamış (Önemsiz kişi, önemli kişiye küsse, önemli kişinin umurunda bile olmaz.)

Atasözü

Gece evleri sardığında
Ve bahçeleri
Işıklar içinde kaçıp giden
Bir tavşan gibi yalnızım.

Ataol Behramoğlu - Sana Seslenmek İçin

İnkisar

Ahmet Emin Eraslan

devran bize dönmüyor ferda
anla artık sayfaların ağırlığını
kaç gemi geçti düğüm düğüm
kaç sefer ettik sabrın sonuna
cansız yaprakların düşüşünü
en hevesli günlerimizde
acı bir tebessümle anmadık mı
ve bir başkasının gözlerine
iştahlı bakışlarımızı sunmadık mı
ben artık yazamıyorum ferda
kalemi her aldığımda düşüyor elimden
vücudumu kaplayan ağrılar var
gelmeyeceğini bile bile izlediğim
her saniye aynı tahakküm, endişe
çaresizliğin sesini duyuyorsun sen
bu acınası şehire küfrediyorum
ve aynı bataklığın içinde kendime
boş kaldırımlarda sövüyorum

Zeynep Sude Alataş

Kısr Döngü

Anıl Yavuz

Burada gün doğmadan açıyorum gözlerimi. Güneş bile doğacağından habersiz yıldızların ardında gizlenirken ben taştan duvarların arasında yeni günün başlamasını bekliyorum. İnsanoğlu daha uyanmamış bir günü karşılamak için neden acele eder? Ya beklediği vardır ya da umudu değil mi? Peki ya her iki duygudan da yoksun olanlar? Onlar neden zorlanıyor bunun için? İşin sırrı da burada yatıyor işte. Bir mengenenin içinde olduğun yetmiyormuş gibi bir de bu duygulardan ne kadar uzakta, ne kadar fakir olduğun hissettirmek için erken başlatıyorlar günü. Yitip giden yıllarının yanında verilebilecek en büyük cezayı veriyorlar sana. İnsanoğlunun yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli olan öz suyunu gözünün içine soka soka çekiyorlar damarlarından. Büyük bir açlık ve iştahla yapıyorlar bunu. Ağzlarında salyaları, sıkılmadan arkandan itiyorlar. Yaylarının diken gibi sırtını deştiği tek sığınağından bağıra çağıra çıkartıyorlar seni. Sıcaklık duyduğun tek yerden bir cümleyle fırlıyorsun: 'Haydi koğuş kalk... Haydi, hanımlar, çabuk... Hızlı...' Sonra da 'Yaşa' diyorlar işte. Günü bekle ve bugününde aynı dünün ve geçen yılların, değişen mevsimlerin, birbirini takip eden saatlerin eşi olduğunu bildiğin halde 'Yaşa...'. Becerebiliyorsan yaşa işte. Ne duruyorsun?

Burada her şey dış dünyadan farklı, ters orantılı olarak devam ediyor aslında. En uzun yılları devirmiş olanlar aramızda en saygı duyulanlar, en sözü geçenlerdir. Çetelesinde en fazla yaşanmamış güne sahip olanlar hürmeti en çok hak edenler. Hayatı unutup, dünyaya sırtını dönenler, artık yaşamadığını bile fark etmeyenler en sevdiklerimiz burada. İsyan etmeden, büyük bir huşu içinde nefes alıp verenler sonunda en delişmen olanımızın bile dönüşeceği kişi olsa da yeniler için farklı bir boyut, imrenilesi.

Mesela bizim koğuşun en kıymetlisidir Nurhan Abla. O konuşurken çekinir, bir şey istedi mi hayır diyemezsin. Senden daha bilgili ya da daha güçlü olduğu için değil ona duyulan saygı. Onu 'Nurhan Abla' yapan, bizden bir adım önde tutan, sanki suç işleyemezmiş gibi duran gülen yüzü hiç değil. Onu bizim ablamız yapan şey yıllardır gösterdiği dayanma gücü. Bu sene yirmi ikinci yılını dolduran, yaşamının artık burada son bulacağını bilmesine rağmen omuzlarını düşürmeyip boynunu eğdirmeyen o tavrı. O kül grisi buzdun duvarları kendi evi gibi gören Nurhan Abla'nın benim günden güne erittiğim umudu taşıması. Belki de en basit kelime ile kabullenmesi. Değiştiremeyeceği şeylere direnmeyi bırakarak dudağının kıyısına yerleştirmekten yılmadığı tebessümü ile bize öğrettiği şey ona duyduğumuz saygı. İşte tam da bu sebeple buradaki yaşamın akışı dış dünyayla ters bir şekilde ilerlemekte. Dışarıdaki kaotik düzenin içinde devirdiği yıllar için köşe minderleri gibi kenarda oturtacağın bir kişinin etrafında dolanmak buradaki fark...

Gün doğmadan başlayan koşuşturma, acele ile etrafta dolaşan uyku mahmuru pijamalı kadınlar... Birkaç dakika bile geçmeden etrafı çevreleyen bir koku sarmalında duruyoruz. Dörtlü set üstü ocakta pişen yumurtaların ucuz yağları yapışıyor saçlarımıza. Sidik sarısı çaylarda eriyor şekerler. Lastik gibi uzayan beyaz peynirin tadı yalıyor dillerin pütürlerini. Öyle acı, öyle kekremsi bir pas tadına kahvaltı diyoruz burada. Hayatta kalmak için yediğimizin bilincinde, büyük lokmaları bir seferde yutuyoruz. Kahvaltının sonlarına doğru odayı kaplayan sis grisi dumanın altında Nurhan Abla'nın, Zeynep'in anlattığı hikâyeleri dinliyoruz. Yenilerin acemiliği, şaşkınlıkları üzerine atılan yavan kahkahalı parodilerde yer buluyoruz kendimize. İçinde beş para etmeyen komedinin barındığı bir korku filminin kahramanlarını ailemizden birisiymiş gibi garipsemeden, yargılamadan içimize davet ediyoruz. Tüttürülen sarma sigaralardan çıkan dumanlar açılan pencerelerden dışarıya koştururken, onların bile burada kalmak istemediğini algılıyor zihnim. Bu garip benzetmeyi yazıyor gözlerim o hikâyelerin arasına. Bundan bile bir öykü olur diye düşünüyor, o düşünmekten yorulmayan beyin kıvrımlarım. Sanki başıma gelenlerin sorumlusu onlar değilmiş gibi. Duman öbekleri ağır ağır odayı terk ederken kahvaltının bittiğini anlıyoruz hepimiz. Tablanın içi izmaritle dolduğu an ben günün bir kısmını öldürdüğümüzü düşünürken, yelkovanın akrebi kovalaması yeni gün doğumunu gösteriyor. Dışarısının saat dilimi bile içerisiyle bir benzerlik barındırmıyor. Sonra gün bir kısır döngü içinde ilerleyip kendini tekrar ediyor.

Dedim ya, gün doğmadan açıyoruz gözlerimizi diye o açtığımız gözler gün içinde hep aynı şeyleri izliyor. Uzun saatler boş zamanları, boş zamanlar ikircikli düşünceleri doğuruyor zihnimde. Yıllarını burada acılı bir çerez gibi yemiş olanlar yaşıyor bir şekilde. Ağızlarındaki ekşi maya tadını unutup deniyorlar yılmadan. İşte böyle günler benim için o kadar çekilmez oluyor ki içten içe herkese bir öfke biriktirdiğimi fark etmemi sağlıyor. Beşinci senesini dolduran Hayriye'nin hiç giyemeyeceği, hiçbir erkeğin görüp de 'Çok güzel olmuşsun Hayriye' demeyeceği mahalle düğünü tadında elbiseler için oturup saatlerce patron çıkartması beni garip bir şekilde sinirlendiriyor. Ya da artık senelerini saymayı bırakmış Zeynep'in elindeki bir kutu saç boyasıyla ona buna salça olup yardım istemesi yüreğimdeki sıkışık hissi katmerlendirip umutsuzluğumu yoğuruyor. 'Saçların bembeyaz olsa ne fark eder Zeynep?' demek gelse de içimden, 'Sihhatler olsun' diye iki öksüz kelime dökülüyor dilimden. Kelimeler dağılıp etrafa saçılıyor. Acı içinde yuvarlanıp soğuk bir sessizlikte yok oluyor. Onların yani yaşamaya çalışan bütün kadınların hayatın kenarında ya da minicikte olsa bir köşesinde kalma çabası yüreğimi eziyor. 'İnsanoğlu yaşamaya bu kadar mı hevesli?' ya da 'Yaşamamaktan bu kadar mı korkuyor?' soruları yankılanıyor kulaklarımda. Tam da böyle anlarda, bir çıkış yolu bulamadığım zamanlarda tek dünyamız olan o dikdörtgen odanın içindeki, benim yekpare dünyam olan daha küçük dikdörtgenime sığıyorum. Uzun gecelerin, gözü kapanmayan saatlerin sayıldığı en güvenli bölgede ayaklarımı göğsüme doğru çekip gözlerimi yumuyorum sıkıca. Denizden gelen iyot kokusunu, bir ağacın iğne yapraklarını, kırlangıçların çığlıklarını, bir bulutun oluşturduğu imgeyi hayal etmeye çalışıyorum. Ve sonra kendime soruyorum tiksintiyle; 'Yaşamamaktan bu kadar mı korkuyorsun?'

Aradan yıllar geçip, mevsimler ağır aksak değiştikten sonra demir kapının büyük bir gürültüyle açıldığına şahit oluyoruz. Hep birlikte özgürlüğe koşar gibi çıkıyoruz o minik avluya. Bazıları öbekler halinde volta atarken bazılarının bed renkli bir topun etrafında koştuğunu ayırımsıyor zihnim. Ben ise bir köşeye sinip başımı yukarı kaldırıyorum. Güneş bile kendini göstermekten itinayla kaçınıyor gibi hep

bulutların ardına saklanıyor. Gökyüzünden aşağılara doğru süzülen bir kuş görürsem o anı fotoğraflıyorum. Kendi içime çekildiğimde, o görüntüyü gözümün önüne serip ayrıntıları hatırlamaya çalışıyorum. Kendi kendime saçma sapan şeyler yaratıp uyguluyorum. Ben de zihnimi lafla değil, gereksiz bir sürü görüntü ile oyalıyorum. Tok ve gür kadının sesinin 'Koğuşlara...' diye bağırmasından sonra tekrar içeri giriyorum. Üzerimize sürülen kilitle sanki unutmuş gibi yeniden nerede olduğumu hatırlıyorum.

Nurhan Abla'nın verdiği talimatla iş bölümü yapan kadınların ardında dolaşıyorum bir süre. Verdikleri komutları yüksünmeden yerine getiriyorum. Kimi gün hıncımı kusar gibi leş bir klozeti ovuyorum, kimi gün elime tutuşturulan taze fasulyeyi kılçıklarından ayırıyorum. Daha akşamüzeri bile olmadan akşam yemeğinin derdine düşen kadınların yemek yapmasına yardım ediyorum. Küçük ocakta hiç durmadan fokurdayan bayatlamış çaydan içiyorum midemi cezalandırmak ister gibi. Acı su ağzıma gelip içimi ateşten bir top misali yakana kadar bu işkenceye devam ediyorum.

İşler bitip herkes bir köşeye dağılınca, elime bir kitap alıp dikdörtgenime oturuyorum. Saatler boyunca tek bir cümleyi, farkında olmadan, ne okuduğunu anlamadan tekrar eden aklıma şaşıyorum. Bazen kelimelerin harflerini sayıp kısacık bir cümlenin bu kadar çok harf barındırabildiğine içerliyorum. İsraf gibi geliyor çünkü. Daha azıyla da anlatılabilirmiş gibi pespaye bir his.

Yıllar ve yeni yaşanmamış yıllar geçtikten sonra, birkaç kadının homurdanmasıyla akşam yemeği vaktinin geldiğini algılıyorum. Bir kişinin zar zor sığıdığı tezgâhın dibinde, kızartmadan fışkıran yağların kapladığı sarı sandık lekelerini anımsatan yapışkanların üzerine konulan tabaklar, fabrika metali soğukluğunda çatallar, çizikten içi gözükmeyen bardaklar ve onlardan medet umarak doymayı düşleyen mideler. Yarım kalmış cümleler gibi, belki de devrik cümleler gibi hiç bilinmeyen. Havada işte, anlatamadığım, öyle eksik, yitik. Karnı doyurmayan, mideye bile inmeyen... Ekşi yoğurt, küflü ekmeğin tadında yenilen akşam yemekleri, bir dolup boşalan kenarı kırık tabla. Yağlı tabaklardan akan köpükler, hiç yorulmadan fokurdayan çaydanlık. Kiminin elinde bir mektup, kiminin eprimiş bir fotoğraf. Hepsi silik bir rüya gibi. Öyle işte burada günler, bitmek nedir bilmiyorlar.

Peki ya geceler? O ömürlük geceler... Akşam yemeğinin bitiminden sonra başlayan uzun, çok uzun, belki bir yaşam, belki bir doğum kadar uzun zamanlar burada geceler. Bazen birkaç cümlenin üzerine düşlenen saatler, bazen avluda atılan adımların sayıları. Tek mi? Çift mi? Beynimde dönen anlamsız, bir cümle bile etmeyen kelimeler. Kimi benim gibi öksüz, diğeri benim gibi yetim. Bir noktayı bile hak etmemişler, benim eylemsiz kelimelerim. Çünkü biliyor içim, öldüğünü varsaysa da hissediyor. Bir tek huzurluysan, vicdanın rahatsa, ertesi güne dair içinde hala umudun varsa kısılır gecelerin. Bir türlü kapatmayı başaramıyorsan gözlerini, duvarlarda gezinen karabasanlar sıkıyorsa boğazını ve gün bitmesine rağmen bir tek yıldız bile göremiyorsan gökyüzünde neden var geceler? Birbirlerini bir türlü iteklemeyen dakikalar, boşlukta baş aşağı sallanan, tavanlardan sırtışı yansıyan saatler... Hepsi mahkûm geceyi öldürmeye. Aynı benim gibi. Oysa zor da olsa, bir iç bulantısı kıvamında yaşasan da fark etmeden kısılır günler. Ama en uzun geceler hep bu soğuk duvarların arasında sirayet eder. Unutulmayan bir şarkının sözleri gibi kulağımın içinde kendini tekrar eder. Kısır bir döngüdür bu. Ne biter ne de geçer...

Ah Be Kadın

Fatih Onaydın

Ah be kadın, niyetin buysa...
Sevmek zordur karanlık adamları;
kıskanır, kıyar güzelliğine gölgeler
Böylesi bir hayatın sana sunacakları,
ışığa toslayıp can veren böcekler
Yorulmasın bacakların,
bu sokakta ne hayat var ne arzu ettiğin ruh eşi
En fazla bulacakların;
tekerlek izinde çürüyen, iki boyutlu bir kedi leşi
Tüh be kadın, esmersin oysa...
Git eli yüzü düzgün adamlar avutsun seni,
burada adım başı çirkinlik var
Kimse sevmez böylesi canlı ve parlak teni,
sana sadece aptallar ilgi duyar
Kokun nice karanfilin çığlığı,
yürüyüşün sanki zamanı kusturan tıkırtılar
Acıdan derindir aşkın sığılığı,
çirkin adamları öpemez senin gibi kadınlar
Eh be kadın sabrım taşıyor ha!
Bastığın yer bıkkın ruhların hudududur,
o neşeli ayaklarını bu diyardan çek
Güzellik, yalancı aynaların çocuğudur;
benliğin bunu nasıl kabullenecek?
Avutamazsın sen hayatın izini kaybetmiş adamları,
şiiirlere hayli uzaksın
Her yanın yaşanmışlık kokuyor,
belli ki ölümler için gönderilen bir tuzaksın
Söv be kadın bari son satırda...
İçten bir küfür kadar samimi bitsin lafımız,
bu kadar mı edebiyattan iraksın?
Ellerin bir kalemin utancı, ruhun makyajsız,
bir toprağa göre hayli kuraksın
Çek git eli yüzü düzgün adamlar avutsun seni,
burada adım başı çirkinlik var
Kimse sevmez böylesi canlı ve parlak bir teni,
sana sadece aptallar ilgi duyar

Podcast:

Popüler Olmayan Psikoloji

Aybike Ulubaş

Merhaba, Raf Dergi'nin podcast dinlemeyi seven okuyucuları,

Bugün sizlere psikoloji üzerine bir kanal tanıtacağım. Ben, psikoloji hakkında dinlemeyi ve okumayı çok seviyorum.

"Popüler Olmayan Psikoloji", psikoterapist Eda Kurtuluş ve klinik psikolog Özge Erbay'ın popüler psikoloji söylemleri üzerine konuştuğu bir kanal. Kıskançlık, sevgi, yalnızlık ve ilişkiler gibi konular hakkında bölümler yapıyorlar. Bir konuyu ele almaya başladıklarında, öncelikle günümüzde toplum tarafından nasıl algılandığını anlatıyorlar; daha sonra bunun bilimsel yönlerini açıklayıp ve kendi düşüncelerini paylaşıyorlar. Fakat bu anlatılanlar sizi yormuyor, tam tersine iki arkadaşın sakin bir sohbetine tanıklık ediyorsunuz gibi geliyor.

Bu kanalı bir arkadaşım sayesinde keşfettim. Bana kanalı önerdikten sonra öylesine bir açıp dinlemeye başladım ve kanaldaki sohbetin, muhabbetin sakinliği ve huzuru bana iyi geldi. Yüksek söylemlerden, yüksek değişlerden uzaklar ve birbirleri arasındaki diyalog, birçok kanalda rastlamadığım bir şeye sahip: dinlemek. İki veya daha fazla kişinin yayın yaptığı kanallarda genellikle insanların söz sırasının kendisine gelmesini beklediğini fark ediyorum. Fakat Eda ve Özge, birbirlerini derinlemesine dinlediklerini bize hissettiriyorlar. Zaten bu, bizi kaliteli bir konuşmanın içine çeken şey olmalı.

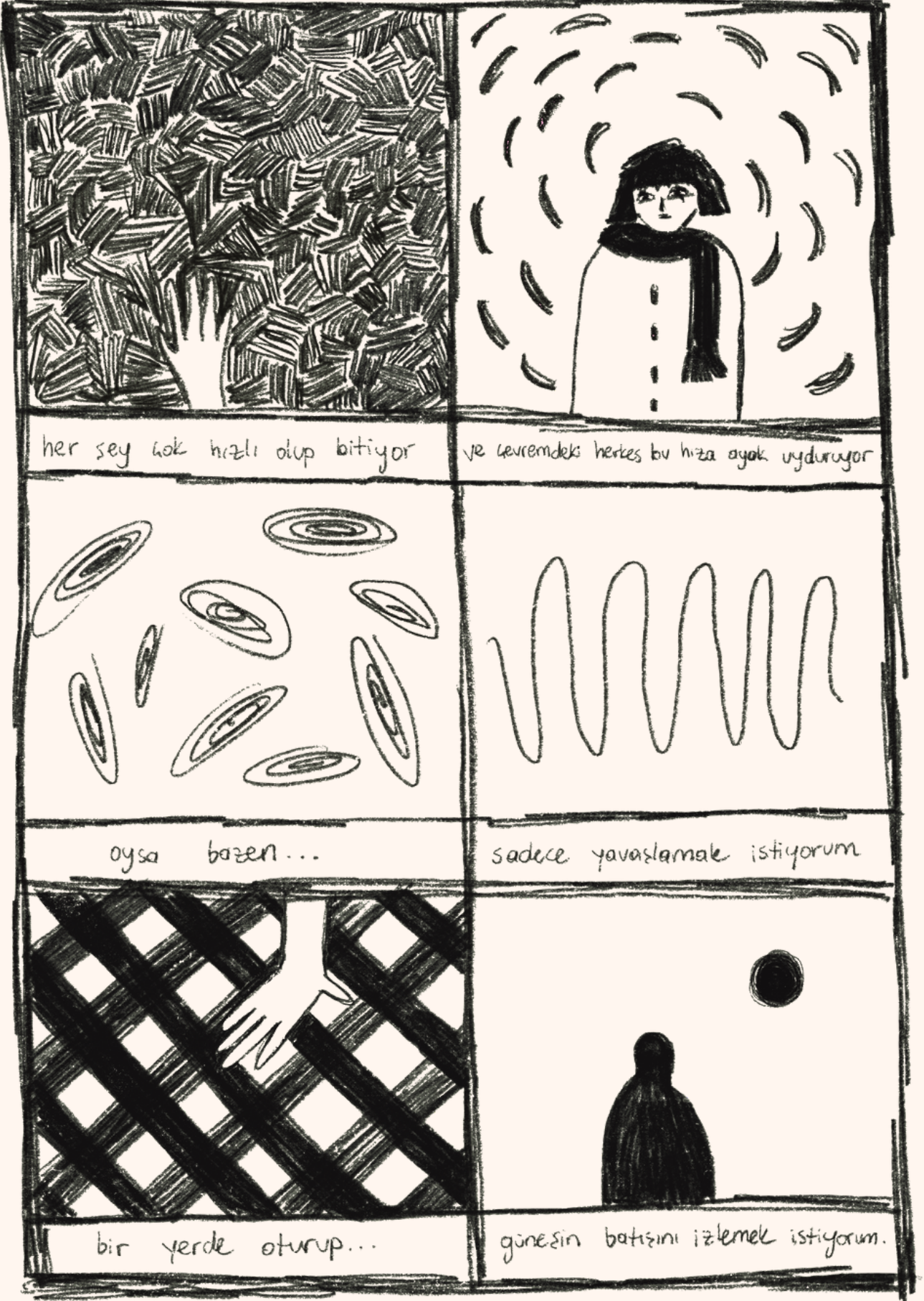
Benim spesifik olarak en sevdiğim bir bölüm yok fakat birkaç bölümden epey etkilendim. Ben bu yazıyı yazarken yayınlanmış son bölüm: "Exten next olur mu?". Ben, olmaz düşüncesindeyim. Eda ve Özge de farklı fikirdeler. Eda olur derken, Özge olmazı savunuyor. Bölümün sonunda, Özge olur fikrine bazı şartlar altında yaklaştı. Bölüm boyunca farklı fikirdeki iki insanın nezih bir şekilde bir konu üzerine konuşmasını dinledim. İşte etkilendiğim şey, tam da buydu. Farklı fikirlerde olabiliriz, hatta bu fikirlerden emin de olabiliriz, fakat önemli olan, bunun üzerine konuşabilmektir bence.

Bir diğer etkilendiğim bölümün ismi ise "Bugün biraz Narsist miyiz?" idi. Günümüzde "Narsist" söylemi çok sık kullanılmaya ve insanlara çok sık teşhis konulmaya başlandı. Uzman olmayan, hatta bu konuda pek az bilgiye sahip bir insan bile anında karşısındakini narsist olarak yaftalayabiliyor. Bu bölüm, hepimizin içimizde narsistlik taşıyabileceğimizi anlatıyor.

Bu kanalda sık sık kahkahalarla karşılaşacaksınız. İlk başlarda "Neden bu kadar çok gülüyorlar yahu?" diye düşünüyordum, fakat daha sonra ben de onlarla gülmeye başladım. Gülmek bulaşıcıdır ve kaliteli kanallar nadir bulunur.

Dilerim, dilediğiniz her bölüm sizi kendinize yaklaştırır.

Keyifli dinlemeler.

Amel

National Gallery of Art

Süveyda Güleç

Washington DC'nin kalbinde yer alan Ulusal Sanat Galerisi (National Gallery of Art), sanatın çeşitli formlarını sergileyen geniş bir koleksiyona ev sahipliği yapıyor. Bu müze, yaklaşık 6.1 dönümlük bir alan üzerine kurulmuş ve içerisinde Rönesans'tan modern sanata kadar geniş bir zaman dilimini kapsayan eserler bulunuyor. Müzeye üçüncü ziyaretimde, yine sanatın tadına vararak saatlerce gezebildim. Müzenin en dikkat çekici özelliklerinden biri de yılın her günü ziyaretçilere ücretsiz olarak açık olması. Hem ülkenin hem de dünyanın çeşitli yerlerinden şehre gelen ziyaretçilere sanatın ulaşmasını sağlayan önemli bir faktör. Müzede Klasik Avrupa resimlerinden Amerikan sanatına, antik heykellerden modern enstalasyonlara kadar geniş bir yelpazede eserleri bulabilirsiniz.

National Gallery of Art'ın büyüleyici salonlarında dolaşırken, her adımda yeni bir hikayeye karşılaştım. "Kırmızı Şapkalı Kız", ise bu hikayelerin içinde en çok etkileyendi beni. Bu eser, küçük ama sarsıcıydı. Vermeer'in ustalıkla dokuduğu ışık ve gölge oyunu, her bir fırça darbesinde gizli bir dil gibi konuşuyordu. Kızın kırmızı şapkası, sanki bir zaman tünelinin içinden çıkıp gelmiş gibi canlı ve etkileyiciydi. Gözlerinde saklı hikayeleri fısıldıyordu bana. Bu tablo, sadece renklerin ve çizgilerin bir araya gelmesi değil, adeta bir zaman kapsülüydü.

Ulusal Sanat Galerisi, sadece bir sanat müzesi değil, aynı zamanda ruhun da yolculuğa çıktığı, unutulmaz bir keşif serüveniydi.

Reverans

Beyza Gazel

Bilmem ki
Niçin mazlumdur bu kainatı iki dudağının arasında tutan.
Oynatmak için bu tozlu kürenin çarklarını
Yerlerde bir daha düşe kalka sürünmem,
Ezilmem gerekirmiş
Ayaklar altında.

Oysa toprağın haberi bile yoktur bu çığlıktan.
Kaç kere gömüldü kim bilir,
Kaç kere titredi kemiklerim bu kar yığınlarında.

Ar denilen ince yol ise kayboluyor yerin güneş gören yüzünde.
Keşke anlayabilseydi
Ayakları çamurlara var gücüyle basanlar.
Kaldırımlarda geriye tabanına hüznüm bulaşmış postalların izi kalmasaydı .
Bir kere daha düşerdim belki,
Sağlam bir infilak ile,
Toprağın kalbinden doğar,
Cihanı en orta yerinden oynatırdım bu kez.

Her Şeyin Harabesi: Levissi*

Nehir Yılmaz

Başka zamanlarda, başka biçimlerde yürüyenlerin adımlarıyla aşınmış, parlak taşların üstünden usulca kayarken, gelmiş geçmiş tüm yolcuların terlikleriyle sakince geçiyordum boşluğa bakan pencereleri önünden Levissi'nin.

Akşam yoğunluğu vardı ören yeri ziyaretini sona bırakanların ve iyi bir fotoğraf için gün batımını bekleyenlerin.

Ören yeri... Ne demektir ki bu "Ören"?

Orta Farsça avērān ve sonra vīrān'dan geliyor kabul etmiş bazı kaynaklar. Harap, yıkık, ıssız yani... Ama en çok Oğuz lehçesiyle kulağa gelen o fısıltıyı sevdim ben; "Her şeyin harabesi".

Her şeyin harabelerini görmek için bir bilet alıyorsunuz girişte.

Sanki bugüne kadar az harabe görmüşsünüz, ya da az yıkılmışsınız gibi...

Artık neyse sizin Her şey'iniz...

Neler olmuş diye merakla bakmak istiyorsunuz kapılardan, pencerelerden. Ne kadar yıkılmış diye tırmanıyorsunuz basamakları, evleri, içindekileri ve hayatlarını tahmin etmeye çalışarak. Ne kadar yıkılabilir ki? Ve hâlâ yaşayan biri olarak kalbe gelen kibirden azıcık da utanarak.

Şükür ki beden buralardan göçeceğimize eminiz de bu sebepten her şey daha katlanılır diye geçiyor içimden bir an. Tanrılara ölümlü olmak için yalvarabilirdik de.

Bazen bitmese bu oyun diye cıvıdasak da,

Hem varız hem yokuz.

Hem az hem çoğuz.

Hem yaşadık hem eminiz daha en güzeli yaşanmadı.

Benden daha hızlıları yukarı çıkmış bile...

Babadağ'ın eteklerinde, Levissi'nin sakinliğine varlığını haykırıyor. Adını söylüyor kara pencerelere, sokaklara, sarı boşluklara. Ve bekliyor boşluk da ona söylesin adını.

Cılız birkaç isim yükseliyor göğe. Levissi'nin umurunda değil. Kilisenin, okulun, fırınların, sarnıçların ve benim ve masmavi gökyüzünün umurunda değil.

Girişteki avlunun dantelli, oyalı, oyunlu, oyuncaklı tezgâhları, adına hayalet şehir denen Levissi'ye yeni renkler, yeni taçlar takıyor her gün.

Her ziyaretçinin telaşı, gülüşü, sesi, merakıyla taşlar yeniden canlanıyor her yeni altın sabahta...

Ve tazelenerek ölüyor bu koca kaya şehir, bir kadının göğsünde nefes nefese uyuyan âşığı gibi gecenin lacivert vakitlerinde...

Bizim bildiğimiz bin yıllardır böyle olan hikâyede her kumaş başka başka canlara sarılmış, sarmalanmış. Her millet nasibini almış, afetten, hastalıktan, savaştan, barıştan, ticaretten, zorunlu göçten, renginden, inancından, ötekiliğinden.

Demek benden olmayanı, bana katamayışım, yaratan benmişim de istediğim gibi olduramayışına öfkelenmem yeni değil. Demek hiç dönüştüremedim yaralarımı. Demek sadece benim gibilere kapım, kalbim açık. Benden olmayanı, bana benzeyene kadar yontmam bu yüzden. Demek hiç tahammülüm yok reng'ahenk çeşit çeşit yapraklara, toprağın her rengine, duanın türlü ağızdaki hem naif hem öfkeli yakarışına... Dilimdeki benden büyük, kocaman özgürlük ve hak türkülerine rağmen hem de...

Bu yıkık pencereleri, içindeki çocukları, incir ağaçlarını, sevdalılarını hiç ayırmadı evren oysa...

Aynı Bir'liğin içinde gözetti varlığı ve yokluğu...

Kalbimin ozanlarından biri taşların dibinden hatırlatarak devam etti sazıyla;

"Dünya senin vatanın mı yurdun mu?"

Sonra dilime düşen başka bir ozanın ezgisiyle dolaştım Levissi'yi, Kayaköy'ü;

"Olmas pippini mou* olmas"

Çok yazı var bu bölge hakkında...

Göç, insan, mübadele ve mücadeleye ilişkin...

Kimi hüznü, kimi öfkeli, kimi türkülü...

Siz de bir ezgi bağlayın dilinize,

Artık heybenize ne attıysanız...

Sırtlanın bir akşamüstü...

İster merdivenlerde oturun, ister kulağınızı dayayın bir duvara...

Ben evlerden birinin önündeki terlikleri geçirdim ayaklarıma,

nefesim kesilene kadar yukarı yürüdüm...

Harabelerim sımsıkı avucumda...

Pippini Mou: Karabiberim

Levissi*: Kayaköy – Fethiye

Selim İleri ve “Alev” Romanı Üzerine

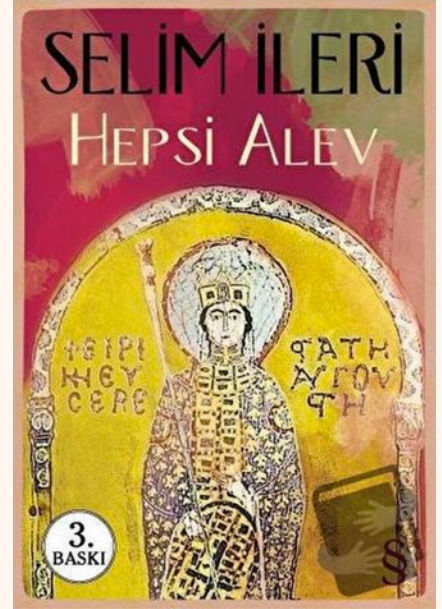
Gülesser Özlü

30 Nisan 1949 doğumlu olan Selim İleri, edebiyatımızın yapı taşlarından. Kuşkusuz bunun nedenlerinden biri, İleri'nin daha lise çağlarındayken başlayan edebiyat ilgisidir. Kafka'yı Türkçeye kazandıran Fransızca öğretmeni edebiyatçı Vedat Günyol ve yine edebiyat öğretmeni Rauf Mutluay'ın yazarın hayatında oldukça etkisi vardır. Selim İleri, lise döneminde birçok Türk ve yabancı sanatçının eserini okuyarak edebiyat dışındaki her şeye yabancılaşır. Yazar, zamanla edebiyatı yaşamın kendisi olarak görmeye başlar. Bunu kaleme aldığı eserlerdeki bilinç akışı tekniğiyle de bağdaştırmak mümkündür.

Kahramanların iç dünyalarında olup bitenleri, düşünceleri, duyguları anlatmaya yarayan modern yöntemlerden biri olan bilinç akışı tekniğiyle kahraman öne çıkarılır.

Selim İleri belki de bu yöntemi kullanarak bireyin iç dünyasından yola çıkıp içinde bulunduğu dönemi, yaşamsal şartları da içinde barındırarak gelişen yalnızlık, yabancılaşma, cinsellik, aşk, sosyal eşitsizlik gibi bariz durumları kendine özgü bir duyarlılıkla işler. Saydığımız bu tüm duygu ve durumlar İleri'nin yaşamının 40.yılında kaleme aldığı “Hepsi Alev” romanında barınıyor demek yanlış olmayacaktır.

Kitap, bir dönemde kendisine “güçlü kadın” sıfatı addedilecek kadar dönemine damga vuran İrene'nin yaşamını konu almaktadır. İrene'nin ağzından, yaşadığı zaman dilimini çalkantılı bir biçimde, bilinç akışı yöntemine şiirsel bir hava katarak kaleme almıştır yazar. Saraya atıldığında sefil bir kız çocuğu olan İrene'nin imparatorla evlendirilmesi gelecekte bürüneceği kişiliğe ilk adımdır. Sarayda İrene'nin kayınpederi tarafından uğradığı cinsel tacizler ile cinselliği tanınması, çocukluktan erişkinliğe doğru evrilirken çevresinde olan bitenin farkına ve yine çevresindeki entrikalar dolayısıyla oluşan duygu durum karmaşası, İrene iktidara gelince kişiliğinde iki uç noktanın oluştuğu gözlemlenebilir. İktidara geldikten sonra kendinden önceki yöneticilerin kararlarına ve yaptıklarına tamamen karşıt olacak şekilde sarsıcı değişiklikler getirir. Kahramanın bu esnada yaşadığı zorlukları, dinî ve belki de felsefi denilebilecek metaforlar kullanarak aktardığı gözler önündedir. Kitabın bazı kısımlarında İrene'nin benzer durumlar karşısında verdiği tepkiler kişilik bozukluğu olarak psikolojiyle de ilişkilendirilebilir. Bu denli zor bir yaşantı sürdürdükten sonra iktidarını kaybedip sürgün edilen İrene nihayet kendisiyle yüzleşecek zamanı bulur. Karşıt görüşlülerle mücadelesini, içinde yaşadığı hesaplaşmayı, ruhundaki çalkantıyı, pişmanlıklarını ve hissettiğini düşündüğüm derin ızdırabı şahane bir biçimde, okuyucuya o duyguları geçirerek anlatır yazar. Bu nitelikler sıralandığında modern edebiyat için oldukça değerli bir şahsiyettir Selim İleri.

Alperen Dil

Manga

ATADC (American Turkish Association of Washington, DC) Kahramanmaraş depremi yararına bir maNga konseri düzenleyeceğini yaz aylarında duyurmuştu. Henüz konserin tarihi ve yeri belli bile değilken tüm bildirimleri açmış, konser duyurusunu beklemeye başlamıştım. Aylar öncesinden bilet satışa çıktığında ilk alanlardandım. İlkokulda öğle arası eve gelir gelmez televizyonda bücür fareli klibini izlediğim maNgayı, ilk kez canlı izleyecektim. Cuma iş çıkışına denk gelen konser için bir önceki gün 5 saatlik yoldan geldim, geceyi konserin yapılacağı şehirde geçirdim. Konser salonu alışık olduğumuz konser mekanlarından değildi. Burası balkon, orkestrası ve locaları olan bir tiyatro salonuydu. Herkesin biletinde yazan numaralı koltukta oturarak maNga konseri izlemesi bekleniyordu. Salon, maNga'nın enerjik müziğini dinlemek için sabırsızlanan kalabalıkla doluydu. Sahne, dramatik ışıklandırmalar ve göz alıcı efektlerle donatılmıştı, adeta bir müzikal şölenin başlangıcını müjdeliyordu. Her yer karanlığa gömüldüğünde dumanların arasından ilk önce Özgür çıkıp bateri solosuna başladı. Sonra bas gitarıyla Cem'i gördük, elektroda Yağmur yerine bir başkası vardı. Ve arkalarından Ferman sahneye geldi. Konser, son albümleri Antroposen 001'den Alacaklı Topraklar ile başladı. Işıklar, ritimle birlikte dans ederken, ben de kendimi müziğin akışına bıraktım.

Konser Anı

Kaderi bilen var mı?
Kederi umut olsun
Gününü seven var mı?
Yarını düne sorsun

Üçüncü şarkının sonunda Ferman dakikalardır bu anı bekleyen kalabalığa seslendi:
“Daha ne kadar oturarak dinleyebileceksiniz merak ediyorum.”

Bir anda tüm salon ayağa kalktı ve sahneye doğru yığıldı. İşte maNga konseri şimdi başlıyordu. Sonraki şarkılarda, grubun enerjisi ve tutkusu sahneyi ele geçirdi. Her bir üyenin performansı, şarkıların hikayesini daha da canlı hale getirdi. Özellikle Ferman'ın sahne hakimiyeti ve sesinin gücü, herkesi büyüledi.

Bitti Rüya, Dursun Zaman, Dünyanın Sonuna Doğmuşum, Beni Benimle Bırak, Cevapsız Sorular... Tabii ki yaklaşık iki saat süren konserde coşkunun tavan yaptığı an herkesin beklediği o şarkının başladığı andı: Bir Kadın Çizeceksin. Büyük bir adanmışlıkla şarkının sözlerinin tamamına eşlik ettim. Şarkının sonunda “Döneceksin gerçeklere” diye haykırdıktan sonra biraz nefeslenmek istemiştım ki Ferman'ın şapkasının bana doğru süzülüğünü gördüm. Hemen tüm dikkatimi ve enerjimi toplayıp bir hamle yaparak şapkayı havada kaptım.

Konser sona erdiğinde, kalbim hala Manga'nın ritimleriyle atıyordu. Salonu terk ederken, etrafımdaki yüzlerdeki mutluluğu ve memnuniyeti görebiliyordum. Manga, sadece müzikleriyle değil, sahnedeki varlıklarıyla da unutulmaz bir anı bırakmıştı. Ferman Akgül'ün konserde giydiği imzalı şapkasını evimin en güzel köşesinde sergiliyor, her gördüğümde o geceyi hatırlıyorum.

Şimdi Ben

Alper Belhan

Şimdi ben;
İçimin en özgür mevsimine
Bir dingin deniz sunuyorum
Gözleri semânın kuşlarına
Mavi kadar yalın bakan
Sen, öyle uzak iklimlerde
Güzel çiçekler boyu
Kelebek kanadında nârin umut
Gövdesiz ve tanımsız
Ben olabilir misin?

Edebiyat Kültür Sanat
raf

iletisim@rafdergi.com

raf_dergi

raf.dergi

rafdergi.com